

"Застава" излази сваки дан пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за странске земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДВОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Ручнопис не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Демонстрације у Сарајеву.

Сарајево, 14. октобра.

Од када је почео овдје излазити „Хрватски Дневник“, који је од дана у дан постајао све безобзирнији према Србима — називајући их „власима“, „мафијом“, „сливничарима“ и т. д. — у грађанству расло је све више незадовољство. Кад је у последице врење почео „Хрватски Дневник“ доносити највеће погрде и почео vriјеђати најсветије осјећаје Србина, укисела је крв и грађанство намислило на свечан начин просједовати проти vriјеђања плаћених људи око „Хрватског Дневника“. На 12. о. мј. у четвртаг тачно у 6^{1/2} сати у вечер сакупи се сарајевско грађанство пред хотелом „Лонер“, одакле је мислило проћи сарајевским сокацима. Таман кад ће демонстративно поворка поћи испале пред њих неколико новопечених Хрвата и међу њима распоп Барбаћ, сарајевски „Хрватског Дневника“ и Липовац, хороваћа хрватског пјевачког друштва.

Демонстранти их поздраве са „пфу“, а они јунаци поваде револвере, што је свјетину разјарило, која је ударила на њих и раворужа их. Том приликом Липовац опали један метак, који није постигао сврхе, што је грађанство још више разјарило. Послије тога чина крене поворка сокацима пјевајући српске пјесме и дође пред препарандију, гдје је говорио господ Стејпо Кобасица у прилог Срба Јака, који баш у ово врење штрајкују ради не правде својих професора. Послије тога демонстранти крену даље и дођу на „Вашаршају“, одакле се мирно развију. Мислили смо да је са овим свршено, али око 11 сати сакупи се неколико стотина Хрвата и пођу да демолирају „Српску Ријеч“. Ова вијест муњевитом брзином прође градом и у један час сакупи се Срба, али много мање него Хрвата, које су растјерали и нису им дали ни близо „Српској Ријечи“. Овом приликом било је разбијених глава, један тешко рањен од револвера, али мртвих није било.

Петак је прошао мирно, али се осјећало неко спремање од стране Хрвата за нове нападе. Кад су за ово Срби сазнали спреме се и они.

Хрвати се састајали код редакције „Хрв. Дневника“, а Срби кад су за то чули почну се купити пред „Срп. Ријеч“. Инцидентно је било видјети, како се купи народ. Има раденика, мајстора и трговаца без разлике старости. Свако је пошао да брани своје светиње. Наравно да је власт за ово спремање знала, па поставила страже, да узме и она удијела. Највећим нестрпљењем очекивао се нападај Штадлероваца и народ је са највећим одушевљењем зајевао: Онамо, онамо... а полиција дође и забрани пјевање. Полиција је чувала Србе, да се не би упутили према „Хрватском Дневнику“, јер се бојала за своје мезимче кога тако тешко подижу. На заповјед полиције да се народ развије, одговорио је народ на уста г. Кобасице, да се неће развићи, јер да се није су састали да нападају, јер им је испод достојанства на шаку противника нападати, него се народ састао, да брани своје светиње. Полиција је увјеравала народ, да неће нико напасти „Српску Ријеч“ (наравно, јер Штадлеровци раде у споруазуму полиције) те када је полиција загарантовала, да неће Штадлеровци напасти, народ се мирно развишао. И тако се завршила ова прва демонстрација, у којој се огледала народна снага, одушевљење и слога. Жалосна је ова појава, али нас весели, да је то последњи адут Аустрије, да вавађа једнокрвну браћу. У овој манифестацији српске мисли манифестовало се народно јединство између муслимана и православних, јер су и муслимани у великом броју судјеловали. Код ове згоде видјела је Аустрија, да њена управа није народу за срце прирасла, да њу народ не признаје, доле са Аустријом, доле са плаћеницима и т. д.

Још нам преостаје, да се обавремо на писање овдашњих листова. „Хрватски Дневник“ донаша извештај, у коме каже, да је члан њихове редакције хтео тражити заштиту владе. Разумљиво је то, али нам је неразумљиво, како Негман, тај „Protectionskind“ Штадлеров није заштитио. Сигурно за то, што није било разлога, јер је српски народ на достојан начин протестовао против плаћене штампе, на достојан начин манифестирао српску мисао. Исти лист, кад је видио, да се не да срп-

ски народ vriјеђати, дао се на стари посао, почео је денунцирати поједине Србе чиновнике, као да су они масу предводили. Ових људи није нигдје било, него је народ предводио одважни, честити и неустрашиви борац г. Стј. Кобасица уредник „Српске Ријечи“ и Ђорђе Настић новинар, Петар Кочић књижевник и други vriједни омладинци. Хоће јадни „Хрватски Дневник“ да каже, да је ову манифестацију извела дјечурлија, а неће да каже, да су је извели сједи грађани, који су увијек до сада мирно трпели писање плаћене штампе, док им није догорело до нојата. Није ово била шегртска дерњава, него манифестација свију слојева грађанства, који су манифестирали српску мисао. Како је подла плаћена штампа, па хоће да завади православне и муслимане јер вели, да је народ подругливо викао: „Живио султан“ а неће да спомене оне муслимане, који су викали: „Напријед браћо! Пет стотина година борили смо се проти Османлија, па да нас сада vriјеђа плаћена фукара.“

„Српска Ријеч“ пишући о овим демонстрацијама била је рђаве среће, јер је цензура много брисала, а нигдје није пропустила, да је народ викао: „Доле Штадлер и т. д.“ Упада у очи, да цензура пушта „Хрватски Дневник“ да пише да су подругливо викали „живио султан“ а „Српској Ријечи“ исте рјечи брише. Овоме коментара не треба, али мора Штадлер, Негман на чисто бити, да франковштину овдје руже не цвате.

До сада је мирно, него што колају гласову о спремању Штадлероваца, али ако буде што јавићемо.

Београд 15. октобра.

Догађај у Оршави. Овде се сви чуде, да су се нашли поред чивутских чак и некоји српски листови, на челу са „Браником“, да о догађају у Оршави пишу читаве чланке, тој ствари примењују велику значај и изводе сваковрсне закључке. У ствари се међутим ништа крупно ни значајно није догодило, и целој тој ствари не приписује се овде никакав значај. Некоји новинари односно старо новинарско удру-

— рече он, — то морам учинити због ње и Маргарите. Насликаћу портре на молбу г. Виледа. Мада је свет почео зуцкати о томе, пред овим доказом занемеће, јер је моја савест мирна. Што се брже латим посла, тим боље.

V.

Као и сви даровити људи, Ђорж Емери имао је силну вољу. Одмах се латио посла. Узе једну од слика њезиних и поче сликати. Али већ после четврт сата баца то платно и узе друго. Уметник се пробудио у њему, т. ј. човек, који не може подражавати оно, што није видео и не може не подражавати оно што је видео. Мислио је:

„Имао сам право, када сам говорио Алиси, да ја могу сликати само са жива узора. А ова слика је мртва и хладна. Жив је узор ту у мени, у глави, пред очима...“

Затворио је очи мучећи се да представи себи лик гђе Виледе онако, како га је сам замишљао. За неколико часака лик му постаде тако јасан и он се лати посла. Сад је већ имао жив узорак. Рука му је по нагону летела по платну, не беше колебања, радио је одлучно и сигурно. На платну већ се видела глава. Тужне мисли ројиле се по њој. Упали образи јасно су казивали тајну тугу. Отпуштени углови на уснама јасно су сведочили о горком ра-

ПОДЛИСТАК.

ПОРТРЕ.

— Пол Бурже. —

(Свршетак.)

III.

Г. Виледа желео је верни портре покојне жене, зато је послао сликару све слике жене. На једној беше Маргарита као девојка од 12 година, са расплетеном косом. На свакој слици беше његовом руком написана година сликања. Како ли су биле веселе и живе те очи на слици у очи свадбе! Како ли су биле тужне и брижне у доцнијим годинама! Ђорж се сетио како му је причала та жена. Брак овај беше несрећан, као и хиљаде других бракова, који су основани, само на спољности. По карактеру они ни мало не беху једно за друго. Особито брак не беше срећан за њу, јер она није волела свога мужа. Човек добар али прави ситничар, нежан, али ограничен, — сам је постао досадан својој жени. И то се видело на њезиним сликама. Код једне слике задрхта Ђорж Емери. Беше то слика из доба, када се уметник Ђорж Емери вратио из Рима и када се упознао са гђом Виледе. Младу жену занимао је таленат слављенога уметника. На тој слици беше све другачије,

и очи и уста, и чело. Беше то сасвим друга жена, пробуђена неком надом она је почела љубити.... Изађе му пред очи сав живот за прошлих шест година. Сећа се како је сваки дан добијао писмо „од ње“, у којим га је бодрила да не блоне духом, да ради. Сећао се ње каква беше у часовима среће.... Разгледајући доцније слике њезине, опазио је опет да је то лице све тужније, горко и без наде. На једној слици видео је број и ужасну се. То беше слика на четири дана после онога дана, када јој је рекао та се жени. Тај глас саслушала је мирно и хладно. Али на овој слици беше то лице пуно бола и очајања!...

IV.

Дакле гласи Мис Греј, бејашу зар истинити? Бејашу истинити... Грижа савести пробудила се у њему и отрова му душу, као зараза када овлада телом. Хтеде се умирити, до јутра свега тога ће нестати, као руком. Леглао је да спава, али није имао сана; спавао је врло мало. Ујутру сподаше га исте мисли. Беше му сада све јасно за што је Маргарита умрла.

Али сад је морао да ступи у нов живот с тешким срцем, а то је морао сакрити од Алисе, ма га шта стало, тим пре, што јој је већ неко то наговестио.

— Да, морам сакрити ту ужасну ствар,

жење, на челу са Пајом Маринковићем, покренули су велику акцију да грађанство са новинарима на челу на засебном броду оде до Оршаве и тамо на самртни ковчег Ракоцијез положи венац. Пајица се наравно био спремио да сујета својој даде одушке и одржи говор. Они су отишли непозвани и непријављени. Званичан програм је био утврђен и наравно да они у њему нису били. Они нису ишли у име српске владе, ни Србије, већ као приватни људи. Дочекали су лепо, а испраћени још лепше. Само што нису могли за време званичне процедуре да положи венац и да Пајица говори. Положили су венац кад је званичан акт прошао и кад су и све друге приватне корпорације то учиниле. — У томе је ето цела ствар, због које нађоше многи за мудро, а из својих политичких или личних побуда, да направе велику ларму и да чак укажу, како су и покушаји споразума због тога сад сахрањени. Од свега тога нема ништа. Овде се та ствар и не узима за озбиљно, већ као један неуспели покушај Пајице Маринковића, да тој приватној ствари придода због својег опремљеног говора нарочити значај. У томе се ето састоји тај догађај у Оршави.

Свечана седница »Узданице«

у опомен и славу Стевану Сремцу.

Српско омладинско коло »Узданица« у Панчеву приредило је у недељу 15. октобра, у светосавском дому свечану седницу у спомен и славу скоро преминулог српског књижевника Стевана Сремца.

»Узданица« је, за кратко време свога постанка и рада, сваком приликом показала како уме да цени наше велике људе, које нам је црна смрт за ово мало дана тако брзо — једно за другим — покосила. Ту су: Фабрис, Чика Јова Змај, Руварац, Јанко Веселиновић и Сремац. Свима овим великим људима приредила је »Узданица« свечане седнице, да даде видног доказа, како српска омладина панчевачка озбиљно прати све прилике на пољу српске просвете, и како достојно уме да се захвали људима, који су на подизању српске просвете радили.

Свечана седница приређена у славу Стевана Сремца испала је неочекивано сјајно. Светосавска дворана панчевачке црквене општине била је препуна српском публиком из свију сталеза. Ово је доказ јасан и чист, да је интересовање за ову седницу код грађанства било врло јако.

Тачно у 4 саката вредни и заузимљиви председник »Узданице« др. Влада Алексић отворио је седницу; растумачивши у кратким језгровитим речима циљ ове седнице;

зочарању. Чело ведро, одлучно. Та глава у опће казивала је тугу, умрлу љубав и горко разочарање. Али очи беху чудновате, очи су живиле, гореле. Очи су гледале, кореле и праштале. А рука уметника летела је по платну. Радио је непрестано, не пазећи ни на шта око себе, од 1/9 до 12 сати. Заборавио је да ће његова невеста доћи по њега да заједно доручкују и купују разне ствари. Тргао се када је мис Греј ступила у радионицу баш у подне, весела и насмејана. Видећи га, још необучена, како ради у својој блузи, рече му:

— Ма шта ће бити после свадбе, када се већ сад тако владате према мени? Ваљда сте заборавили, да сам обећала, е ћу доћи по вас?.. Али ја ћу вам опростити, ако сте вредно радили. Молим вас покажите ми вашу работу.

И она приђе платну — и стаде пред том живом сликом страдања и бола. Дуго је гледала оно непознато страшно лице, пуно јада и чемера. И сама Алиса као да се променула. Танке и нежне прте њезина лица посташе оштре и пуне сумње. Наједном се окрете и погледа уметника. Овај је осећао ужас пред својим делом. То лице рећиће Алиси целу истину, сада се већ није могло ништа сакрити!

— Је ли то портрет г-ђе Виледеу? — запита она.

— Да, — одговори он узбуђено и дрхтавим гласом.

— И ви мислите да га дате мужу покојнице? — рече мис Греј после подужег и несвесног мрца.

захваливши се како грађанству на обила тој посети, тако и одбору српске црквене општине за уступљене просторије. Нарочито пак господину Милу Павловићу, професору из Београда, једноме од најбољих пријатеља и познавалаца Сремчевих, који се позиву српског омладинског кола »Узданице« драговољно и све рдно одазвао те својим заиста јединственим говором — којег је могао приказати само онај човек, који је Сремцу заиста врло близу морао стајати — свестрано упознао слушаоце, ко је и шта је био нами Србима Стеван Сремац.

Предавач је почео са детињством Сремчевим и његовим васпитањем под утицајем његовог ујака Јована Ђорђевића; описао је ванредно лепо његову идеалну младост; нарочито лепо пак његов одлазак на бојне поље седамдесетих година — кад оно Србија заратила беше са Турском.

Изнео нам је у врло језгровитим мерима какав је Сремац био као историјски српски, затим као приповедач српски и као хумориста. Врло су лепо утицали на слушаоце кратки изводи из Сремчевих приповедака, које је г. Павловић са пуно вештине умео да прикаже, да поред све краткости своје прикази буду јасни и разумљиви.

О Сремцу као човеку, казао је предавач најлепше. Изнео је његово добро срце и племениту душу. Рекао је: »како је Сремац имао широко срце и широку руку«. Јер је он за живота свога многоме сиромашку помагао, тако, да због тога ни сам није ничега имао.

Као Србин био је Сремац јединствен. Он је био сав Србин. То доказује већ и онај случај у раној младости његовој, оно силно одушевљење његово, кад противу воље свога ујака и родбине одлази да се бори за слободу српску и кад га жеља неодољиво вуче: »да види Грачаницу и Косово славно«.

Господин Миле Павловић једном речју, изнео је све, што се о Сремцу могло знати. У добри час што га је »Узданица« повала. Он нас је потпуно задовољио, он нас је са Сремцем упознао тако, да смо га ми, — који смо га и из његових прича познавали — сада тек у правој упознали, те тако добили о њему стварни појам.

Хвала нека је »Узданица«, која нас је скупила да се одужимо неумрлој сени Сремчевој; а хвала нека је и професору Милу Павловићу, који је уложио и труда и пуно добре воље, те нам је његовог »добротвору« а нашег одличног приповедача и хумористу свестрано приказао!

Слава нека је Стевану Сремцу!

Панчево, 16. октобра 1906.

Душан Шамбек.

— А зашто не? — промрља он, — ја га радим за њега...

— Зашто?.. Зато да тај портрет не увери и њега о ономе, о чему је уверио мене... Не лажите и не правдајте се, — настави она узбуђено, — ја вам више не верујем. Та је жена умрла због вас. У њезиним очима види се како вас гризе савест. Не прилазите ми...

Она га одгурну, када је хтеде ухватити за руку.

— Ви у мени изазивате и ужас и жалост!..

VI.

После неколико дана писале су новине да неће бити свадба младог и славног сликара са лепом Американком.

Њезине другарице говориле су да је она из љубоморе гонила уметника да не слика женске портрете а он пије да то пристао. Његови другови опет тврдили су да је он покварио свадбу због ње. Али ни једни не споменуше имена Маргаритина...

А онај портрет краси сада собу г. Виледеу. Али он није прочитао на њему душевну драму своје жене, као Алиса Греј. Портрет му се није допадао и он је обично говорио својим гостима:

— Жорж Емери сликао га је по сећању. Ја га чувам да не увредим старог друга, али није ни мало налик на моју јадну жену. Ни мало!...

Превео: Зоран.

Епархијски административни одбор бачки

17. (30.) о. м одржана је седница административног одбора епархије Бачке. Истаћемо само најглавније ствари. Прочитана је министарска одлука, коју је доставио Саборски Одбор у предмету 1/3 избора скупштинара, председника и потпредседника у Ст. Стапару. Министарском том одлуком потврђено је решење епархијског административног одбора бачког и Саборског Одбора, а одбијени су они, који су се против тих одлука обратили министарству. На све трошкове осуђени су они, који су виновници нереда и који су довели до безвлашћа у црквеној општини ст. стапарској. На основу тога изаслани су чланови епархијског административног одбора бачког и то др. Бранко Вујић и Влада Вуковић парох са мандатом, да свргну данашњу незакониту управу као и скупштину, узму од ње све ствари црквене, именују једну привремену управу са мандатом, да изведе што пре закониту организацију. — На основу одлуке Саборског Одбора а на уток Михајла Кнежевића и другова из Ст. Књиже у погледу свештеничког стана изаслат је члан овог одбора Михајло Еремић да по датом му мандату поступи. — Саво Брановачки био је тужио сељанску општину министарству, што му је оза ускратила односно одузела штипендију. Општина је то учинила што није одговорио својим дужностима. У тој својој тужби министарству, послужио се овај омладинцац и једном подвалом. Истакао је како је сигурно општана према њему за то тако поступила, што је он добар Мађар и хавифић. Но и то му није помогло, јер је министарство увидело исправност поступка сељанске општине у тој ствари и потврдило је њено решење. — Упућена је сомборска црквена општина да што пре реши представку својег свештенства за повишење плаћеног разреда. — Упућене су некоје црквене општине као туријска, обровачка, сегединска да што пре оправе своје цркве. — Усвојен је извештај и с тим у вези предлози др. Бранка Илијћа о обављеној истрази у Сомбору. Свргнути су председник и некоји одборници у Ст. Књижи, због насилног и самовласног поступка. Молба Милана Калића из Деровца ради обавештаја гледе врчења шуме манастира Бођана, упућена је Саборском Одбору. — Услед извештаја перовође кулског да је председник са црквеним одбором поднео оставку, изаслат је др. Бранко Илијћ да ствар свестрано испита. Због пријаве председника ладишке општине против два немерна одборника изаслат је др. Бранко Вујић да ствар испита. Избор половине црквеног одбора у Госпођанци уништен је. — Црквена општина у Ст. Бечеју позвата је да у ствари избора два стипендиста пошаље све списе. — Ремонстрација исте општине против решења Саборског Одбора у погледу стипендиста, послата је истом. — Узет је на знање извештај вањске општине за препис залишне сесије на јерархијски фонд. — Примљен је извештај изасланика Косте Брадаровића, јереја Николе Арсенивића и конзисторијалног бележника јереја Владе Јанкулова, да су разрешили целу црквену управу у Сегедину и именовали привремену управни одбор, са мандатом, да спроведе закониту реорганизацију целе општине. Да би та реорганизација законито оправдана била, решено је, да је привремени одбор има спровести под изаслаником овог одбора Константином Брадаровићем. — Примљен је извештај члана Константина Брадаровића и епархијског рачуноревизора др. Јована Радивојчева у ствари спроведене истраге по налогу Саборског Одбора у Ст. Бечеју. — Предлози њихови у тој ствари су усвојени.

Политички преглед.

Из аустријског сабора. У јучерашњој седници аустријског царевинског већа поднели су Великонемци Штајн, Шенерер и другови врло занимљив предлог. Тај предлог гласи: »6. августа 1906. године навршило се сто година, од како се цар Фрања одрекао немачке царске круне и тиме је престала држава Карла Великог. Године 1871. поникла је садања немачка држава и како се Холенцолеровић круните већ за цара, чије се царско достојанство признаје, предлажемо, да сабор реши, да се аустријском цару подастре адреса, у којој ће бити молба, да се немачке држав-

не драгоцености, које су чувају у Хоф-бургу и које су столећима оглашавале величину немачко-римске царске државе, предаду садањем позваном представнику немачког народа, немачком цару и државном савету на очување. Предлог овај нека се упути једном изабраном одбору од 18 чланова, да састави адресу“. Када се овај предлог прочита председник упита сабор, да ли ко од посланика хоће да потпомаже овај предлог. Јавило се само 10 чланова и тако овај предлог није могао бити претресен као прешан. — Свему овоме држимо да не треба коментара.

Да ли би био од опште користи засновани нови канал међу Дунавом и Тисом?

Под тим насловом написао је најбољи мађарски аграрцац гроф Роберт Желински чланак, који ево и ми доносимо с тога разлога, што су назови грофа Желинскога врло оправдани и од опште важности по целу нашу државу. Желински пише овако: „Већ одавна појавила се у Мађарској струја, која иде за тим, да се и у Мађарској копају бродопловни канали, као што је то на пример у немачкој држави.

За ту се замисао у своје време јако заузимао бивши министар трговине Карољ Хиеронијас, сада се пак још више заузима садашњи министар трговине Фрања Копут.

И пре сам сматрао питање, да ли су нам већ сада бродопловни канали најпреча наша потреба, сувишним, а и сада га сматрам неумесним. А пошто је ово питање постало акутно и пошто се ствар ова тиче наших ратара и као платина пореза и као оних, који ће се тим каналом служити бићу слободан, да коју о њима рекнем.

За време министровања Хиеронијасовог говорило се о два канала: о једном, који би спојио Драву са Савом, а Саву са Јадранским Морем, и другом, који би у близини Будимпеште спојио Дунав са Тисом.

Први би канал коштао грдних новаца, али би био од неизмерно велике важности по државу, и други ће стати 50 до 100 милијона круна, а према данашњим приликама никако неће бити у стању, да корисно послужи држави.

У данашње се време говори само о томе другом каналу, који је по државу од много мање важности о каналу, који би саставио Шолт са Чонградом, па ћу зато само о овоме нешто да проговорим.

Велике је своте потрошила земља на изградњу, уређење и развитак железничке мреже, наше је потрошила, него што би то било потребно, да се нису у развој ове опште привредне ствари умешале и политичке прилике.

Пошто је капитал, уложен у наше државне железнице, много већи, него што би био, да нису били по среди и политички интереси, природно је, да доходак и укамаћење тога капитала није довољно, а пошто свет непрестано тражи да јефтиније путује и разашаље робу, то управа железнице, да би ипак могла ископати што веће добитке, тражи компензацију тамо, где очи већине тешко допиру.

Свако знаде, да је разашаљање робе воденим путевима, морем, језерима и рекама, најјефтиније.

Пошто је Дунав читавом својом дужином за пловидбу способан, пошто су за тим и Тиса, Сава и Драва великим деловима својим бродове, те би логични закључак био ово: Пошто је железничка мрежа тако изграђена, тарифа јој тако и тако удешена, то нека свака роба што више путује воденим и што мање сувим путем.

Ово ћу да илустрирам једним примером: Роба, која се из околице између Сегадина и Великог Варадина хоће да пошље, у Пешту, Беч, Немачку или Енглеску, јефтиније би стигла до обале Тисине у околици Ходмезеваптархеља, где би се онда из вагона претоварила у лађе и одавде воденим путем даље путовала на одређено јој место.

Јесте, али у околици Ходмезеваптархеља, а и на другим местима, где се железничка мрежа и водени путеви састају,

нема поред обале шина, да се вагонима може роба до лађе донети, а нема их само зато, да роба буде приморана и даље путовати железницом.

И не само што нема поред тих обала шина и справа за претоваривање, него је и тарифа железничка тако удешена, да се роби запречује путовање воденим путем и приморана се да иде железницом.

Па сад хоће г. министар трговине, да овој помогне тиме, што намерава да уложи 50 боље казано 100 милијона круна у градњу једнога канала, који би ишао паралелно са Францовим каналом и који би спајао Чонград са Шолтом.

(Свршаће се).

Вести из места и са стране.

Ракоци и Кикинђани.

„Нови Србобран“ има допис из Велике Кикинде о томе, како су се Кикинђани држали при пролазу Ракоцијева пепела поред њихове вароши. У том се допису вели од речи до речи ово: — Јављају нам из Велике Кикинде: Вечерас око 9 сати проћиће поред Кикинде засебни воз са посмртним остацима Фрање Ракоција и његових другова, идући из Оршаве преко Будимпеште у Кошице. За свечан дочек воза на кикиндској станици учињене су велике припреме. Значајно је и озбиљан знак времена у ком живимо, да ће у тој великој народној прослави читавога мађарскога народа учествовати и кикиндски Срби, одајући заслужену пошту великом борцу за слободу Угарске. У знак поштовања и пијетета према сени великог Ракоција, решио је месни одбор српског народног позоришта, да наше народно позориште, које се сад у Кикинди налази, вечерас не даје представе, даље је решио црквени одбор српске православне црквено-школске општине, да изасланство општине од 5 чланова са председником М. Богданом заступа општину при свечаном дочеку, а исто је закључио и управни одбор кикиндске српске читалнице. А по налогу епископа темишварског звониће звона при дочеку. Сад су — осветљене и српске куће! Ово су радосни знаци политичке свети и зрелости нас угарских Срба, који ће несумњиво учинити велики утисак на независне мађарске народне елементе, јер ће увидети, да су и угарски Срби коначно раскрестили са традицијама бечке политике, која је тако дуго доминирала међу нама на велику штету нашу. Ми смо сад одлучни, да идемо раме уз раме са Мађарима, с којима нас везује не само једна отаџбина, већ и заједница великих интереса који се тичу наше слободе и будућности на очиглед германске опасности. У то име: слава Фрањи Ракоцију, великом борцу за слободу Угарске!

Разознали смо, шта вели на ово др. Полит. Како изгледа, његови баш најглавнији људи и бирачи нису с њиме једног мишљења, већ су пошли много даље од многих радикала, које он због тога тако јучно напада. Шта ли ће њима рећи?!

Лажни кепенички капетан ухапшен.

Берлинској полицији је најзад пошло за руком да ухвати многотраженог лажног кепеничког капетана, који је после извршеног дела сасвим мирно живео у Берлину и Риксдорфу. Он има 57 година и зове се Вилхелм Фогт из Тилзита. До сада је небројено пута кажњаван, и био је већ 27 година у тамници. Ухапшен је у суботу иајутра. „Кепенички капетан“ врло је бедна слика. Војник никад није био. А није ни могао да постане војник, јер је већ у осамнаестој години дошао тамнице. Он је висок и сув, коса седе. Тело погурено. Пуце су израза му очи, које леже дубоко у глави. Нос је горе узан, доле све шири, и савијен нешто мало у десно. Ручке велике и незграпне, на њима се познају трагови рада. У полицији је Фогт испочетка упорно ћутао. Али благо поступање комесара и боца портског вина учинили су, те је постао говорљив. На питање како је он дошао до идеје да похара кепеничку касу, одговорио је: Он је дошао у Берлин, да потпором својих рођака, отпочне поново свој обућарски посао. Али пошто му ово није пошло за руком, то се он реши, да на други начин набави новац. Да се велика дела најбоље извршавају с помоћу војника, у то он никад није сумњао. И тако је он у капетанској униформи и са војницима извршио ово чувено кепеничко дело. Кепеник пре тога никад није видео. Не слаже се са новинарским извештајима, који у многоме нису верно представили његове поступке. Одело је пресвукао у пољу. Око 10 часова већ је био код куће; капетанску униформу обукао је такође под ведрим небом. При томе је жртвовао своје грађанско одело, те је после извршеног дела био принуђен, да купи друго. Фогт је био потпуно миран на саслушању, повазујући се при томе доста

дрско. Фогт је рођен као син једног тилзитског обућара. Његови су родитељи умрли пре неколико година. Он је похађао грађанску школу у Тилзиту, и био је одличан ученик. Фогт је три пут ухапшен због крађе, једном због фалсификата на седам година, а због похаре једне касе у Вонгровицу на петнаест година робије. Фогт је пуштен 1. фебруара ове године, и стављен је под полицијски надзор. Кепенички „капетан“ одведен је у недељу из полиције у Моабитски истражни затвор.

Пад електричне железнице с моста.

Из Њујорка брајављају, да су прекрјуче по подне једна електрична кола пенсилванске железнице сурвала се поред Плесанвиља (држава Њу-Јерсеј) са железничког моста у воду, 30 стопа дубоку. До сада су 9 лешина извадили из воде. Приликом ове несреће рањено је 20 особа, које лече у ондашњој болници. У железничким колима, која леже у води, налазе се још многобројне лешине. По новијим извештајима, који су стигли из Плесанвиља, до сада су нашли 44 лешине. Држе, да још 25, а можда и 50 лешина лежи у вагонима.

Уточиште за животиње.

У Индији, у Содепуру вароши, која је удаљена отприлике десет миља од Калкуте, постоји уточиште за животиње, старе службенике државне. Готово десет година има како је основано то уточиште; а издржавају га богати Хиндушани и Енглеске колоније. У њему има око хиљаду пансионираца, већином коња, који су сви више или мање изнемогли. Нарочито се примају оне животиње, које су онеспособене на службу, а налазе се у уточишту и волови, мауге, пси, овнови, па чак и слоновии. Сви су они удобно смештени и према њиховим потребама. На службу им је придато особље од 80 „нурза“ и ветеринар — хирург, Енглец, који управља заводом. — У напредним државама старају се и за животиње, а код нас не досепају да се побрину ни за људе.

Исправак.

Ванредна скупштина „Српског Сокола“ је сазвана за сутра, првог новембра, а не осмог, као што је јуче погрешно јављено. *Старешинство.*

Брзојави „Застави“.

Статки 18. октобра.

Прилике у Русији.

Петроград. У астраханској гувернији влада ужасна глад. Јучерањи дан годишњице објаве прогласа прошао је на миру.

Нови закон у Француској.

Париз. Министарски савет је прихватио предлог министра правде о укидању смртне казне. Министар војни поднео је законски предлог о укидању ратних судова.

Народна скупштина у Црној Гори.

Цетиње. Скупштина је за данас сазвана. Избори су донели јаку опозицију против владе.

О т р а ј к.

Будимпешта. Полиција је растурила логор електричних железничара, који су страјковали. То је учинила по налогу министра унутарњих послова, из узрока, што су страјкачи непрестано нападали електричка кола и сметали јавној сигурности. Страјкачи су се удалили из логора у малим гомилицама. Кад су им логор растурили, била су тамо и два ескадрона хусара.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 18. октобра 1906. године.

Пшеница прве квалитете 13 к. 40 п. до — к. — п.
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.
Пшеница средња 13 к. — п. до 13 к. 50 пот.
Пшеница лакша 12 к. 60 п. до 12 к. 80 пот.
Наполица нова — кр. — п. до — кр. — пот.
Јечам 12 круна 20 пот. до 12 кр. 40 пот.
Зоб нова 13 кр. — пот. до 13 кр. 20 пот.
Кукуруз у зрну н. 9 кр. — п. до 9 кр. 20 п.
Кукуруз у клипу н. 5 кр. 60 п. до кр. — пот.
Маст 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина паљена 132 кр. — п. до — кр. — п.
Свињи угојени тешки 90 до 92 пот.
Свињи средњи . . . 86 до 88 „
Свињи лаки . . . 80 до 82 „
живе мере.
Теоци 110 п. до 116 пот. по вили
Јагањци — к. до — к. по пару
Овци 32 кр. до 48 кр. по кили

◆◆◆◆ НОВЕ МУЗИКАЛИЈЕ. ◆◆◆◆

Сад су баш изашле из штампе две најлепше и најпотпуније

„ЗБИРКЕ МУЗИКАЛИЈА“.

1. Албум 138 српских народних песама за гласовир. — Цена 5 круна.
Албум 100 најновијих игара за гласовир. — Цена 5 круна.
2. Ко пошаље новац у напред, добиће исте о нашем трошку.

ДВОРСКА КЊИЖАРА
Мите Стајића
у Београду.

1298 14-15

ПРЕДОРУЧКА
1 чаша ројичког „Tempelquelle“ дјелује на мокрење, ствара апетит и регулише столицу.
„Styriaquelle“ има та иста својства, само јаче дјелује.
Велико стовариште за Угарску
Joseph Hoffman
974 4-4 Budapest, Bátor-utca 8.

КУПЦИМА РАКИЈЕ

стављамо до знања, да од данас продајемо овогодишњу чисту печену шљавову ракију уз врло умерене цене. Иста се може за време печења и на нашој пецари примити.

Браћа Месаровић
парни млин, пецара шљивовице и дрварска радња
у Срем. Митровици.

1468 1-4

ПРОДАЈЕМО
38 јутара земље

у хатару лежмирском добре каввоће, од којих 38 јутара има 8 јутара посејана жита и један ланац американаца винограда 5 година стар. Цена је таква, да јефтиније у Срему нема — озбиљни купци нека дођу, којима се још увек то даје повољни увети за исплату. — Осим понуђене има још земље на продају.

Светозар Браћеш **Игњат Незнановић**
бљажник у Лежмиру. **поседник.**
1466 8-3

Дражбени оглас.

У недељу 22. октобра (4. новембра) о. г. по подне у 3 сата издавање се гостијона ввана код „Кир-Мите“ на јавно дражби на три године под закуп. Гостијона се налази на најлепшем месту, преко пута патријарашке резиденције, а састоји се из једанајст соба, две кујне, подрума, качаре, шупе, штале, соба и кујна за млађе, и врло пространог дворишта.

Дражбени услови могу се дознати код председника.

Из седнице црквеног одбора, држане у Ср. Карловци 24. септембра 1906.

Милић,
председник.
1485 3-3

ТРАЖЕ СЕ
ПОВЕРЕНИЦИ

за мјесто, као и путујући, за један домаћи солидан завод, уз врло добру провизију осим тога посебну награду а и сталну плаћу. Понуде на управу листа под „Домаћи завод“. Особито се препоруча господи учитељем и општинским чиновницима.
1467 2-3

ТРАЖИ СЕ СРБИН помоћник, који је у немачком језику вичан, а добар продавац у специјалној, мануфактурној и кратке робе трговини. Обратити се на
Марко Дожа
Темеш — Кетфел
1467 2-2

МАНУФАКТУРНА И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА
ПАЈЕ РАДАНОВИЋА
У ОСЕКУ
потребује два помоћника, солидна и вешта продавца који осим српског још потпуно немачки и мађарски говоре.
1425 2-3

ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ ЖЕНСКЕ ЛЕПОТЕ

најбоље је средство свуда омиљена и светског гласа

КОРНЕЛИЈА ПОМАДА ЗА ЛИЦЕ

Ова помада је изврсно средство против пега на лицу и рукама, митесера, бубуљица и т. д., а уз то је нешкодљива и хемијски чиста.

ЦЕНА: малој тегли са упутством 1 круна
великој тегли са упутством 2 круне.

Корнелија сапун 1 комад 1 круна. Може се добити код произвођача:

Апотека код „Круне“ **МИЛЕНЕ ЛЕСКОВЦА**
у Ст. Врбасу (Ó Verbász. Bácska). 604 89-

Може се добити и у Новом Саду у дрогерии г. Оскара Клајна.

Позив на упис деоница
СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ
У ВЕЛ. БЕЧКЕРЕКУ.

Српска задруга за штедњу у Вел. Бечкерек у претвара се у деоничарско друштво, под именом „Српска штедионица деоничарско друштво“ са основном главницом од 180.000 круна подељеном на 1800 деоница од 100 круна.

Седиште друштва је Вел. Бечкерек, а трајање 50 година од уписа у регистар трговачких фирми.

Смер друштва је, да давањем повољног кредита унапређује трговину, занатлијство и пољопривреду у Вел. Бечкерек и околини.

Претварањем задруге у деоничарско друштво, деоничарско друштво прима сву активу и пасиву задруге на основу билансе, састављене крајем 1906. год. и преузима све обавезе задругине.

Основна главница задруге и доле означени део резервног фонда додаје се основној главници деоничарског друштва, и то на овај начин:

а) на сваки потпуно уплаћени удео припада од основне главнице задруге 83 круне 20 пот. тако да је сваки члан задруге већ уплатио 83 круне 20 пот. по деоници, тиме што је бележио онолики број деоница колико потпуно уплаћених удела има.

б) од резервног фонда задруге припада на сваки поједини удео I. кола односно место удела бележену деоницу 11 круна 80 пот., на удео II. кола 10 круна 80 пот., на удео III. кола 7 круна 40 пот. и на удео IV. кола 4 круне 40 пот., које се своте сматрају већ за уплаћене на деонице, које су бележили чланови задруге. Своту, која после ових уплата још недостаје до номиналне вредности деонице, дужни су чланови задруге, уплатити најдуже до 1. фебруара 1907. год.

Пошто су на IV. коло уплаћене тек три године, чланови задруге који место удела овога кола деонице бележе, дужни су најдуже до 1. фебруара 1907. године уплатити 20 круна 80 пот. што припада на 4. годину IV. кола.

Ако при подели резервног фонда у смислу тачке б) остане какав вишак, додаће се резервном фонду деоничарског друштва.

Они, који нове деонице бележе, дужни су уплатити по деоници: при бележењу 20 К., до 30. новембра 1906. 30 К., до 31. децембра 1906. 25 К. и до 1. фебруара 1907. 25 К.

За покриће трошкова оснивања плаћа се при бележењу 50 потура по деоници.

Закључни је рок бележењу деоница 30. новембар 1906.

У Вел. Бечкерек, из седнице управног одбора Српске задруге за штедњу у Вел. Бечкерек, држане 12. августа 1906.

Чланови управног одбора Српске Задруге за штедњу у Вел. Бечкерек као оснивачки одбор Српске Штедионице деоничарског друштва:

Председник:

Љубомир Марков,

учитељ у миру.

Иван Мучалов,

поседник.

Светозар Мађаров,

поседник.

Милан Милованов,

занатлија.

Ника Миља,

поседник.

Никола Козловачки,

поседник.

Младен Винцанов,

занатлија.

Теодор Радојчић,

чиновник.

Божа Јовановић,

занатлија.

Др. Младен Панић,

адвокат.

Живко Ж. Терзић,

трговац.

Петра Воргић,

поседник.

1472 1-3